

Születésnapra

Az egyházi éneklés története a XVI. században fordulópontonra jutott. A szabad, művészi prózaszövegek éneklése a protestánsoknál még vagy száz évig folytatódhatott, a katolikusoknál az anyanyelvre fordításuk lehetetlenné vált, de latinjuk használata is visszaszorult. A verses éneklés diadalmasan előre nyomult, s a költött szövegek a Bibliát nagyrészt kiszorították a tényleges zenei használatból. Az utolsó nyomtatott énekeskönyv, mely egységbe foglalta az ősi liturgikus éneket és az új „kanciót”: Huszár Gálé volt. Azután a népénekeskönyvek a költött verses szövegek és nekik megfelelő dallamok gyűjteményeivé váltak. E tekintetben nincs különbség a XVI. század és a korai XX. század népénektárai között: valamennyi a verses kanció egy vagy más fajta antológiája volt. Ilyen a XVI. századi Váradi Énekeskönyv, ilyen a Cantus Catholici, nagyrészt ilyen a Debreceni Öreg Énekeskönyv, a Zengedező Mennyei Kar, de ilyen a Szent Vagy Uram is.

A II. Vatikáni Zsinat nem csak lehetővé tette, hogy a katolikusok a liturgia énekeit anyanyelven is énekelhessék, de egyenesen bízott arra, hogy „az énekek szövegét elsősorban a Bibliából és a liturgikus könyvekből vegyék”. De hogyan? Miképpen lehetséges a népet a prózai szövegek éneklésébe bekapcsolni? Hogyan lehet megtanítani egy mennyiségre sem csekély, szerkezetre nézve pedig mindig sok-sok egyéni szöveg dallamait a népnek?

Huszár Gál magában álló énekeskönyve után a húsz éve megjelent Éneklő Egyház az első olyan énektár a magyar egyházzene-történetben; amely túllép a „barokkos” énekeskönyveszményen s vállalja a kettős örökséget: a kinyilatkoztatásból kapott szövegek szabad, „pneumatikus” liturgikus éneklését is és az „emberi szerzésekre” alapuló, de értékeket hordozó késő reneszánsz, barokk, romantikus verséneklést is. Megoldást keresett és talált arra, hogy a hívő gyülekezet is beletanuljon a liturgikus éneklésbe, eszményi esetben már a legkorábbi gyermekkortól. Az Éneklő Egyház inspiráló volt egyes protestáns zenei törekvésekre is. Ahogy a XVII. századi katolikus éneklés mögött ott van a protestáns minta, úgy a graduáléneklés fellendítésére bizonyára biztatást adott az Éneklő Egyház.

Huszadik születésnapját tartja. Ebből az alkalomból ünnepi ülés lesz december 9-én délután, és tudományos ülésszak december 8. és 10. között. Reméljük, mind többen —papok, zenészek, gyülekezetek— felismerik a könyv történelmi jelentőségét, és az életbe átültetve az egész vallási élet elmélyülésére fognak élni vele a következő húsz és még sokkal több évben.